

Цьогоріч учасники опитування¹ значно поліпшили власну оцінку поточного стану фінансового сектору України. Баланс відповідей² виявився позитивним на рівні 22% – найвищий показник з початку опитування у травні 2018 року. Кожен третій респондент відзначив поліпшення стану справ у фінсекторі за минулі пів року. Більшість опитаних фінустанов не очікує негативних змін у наступні шість місяців, а третина опитаних вважає, що стан фінансового сектору надалі поліпшиться. Оцінки рівня загального ризику теж покращилися за останні пів року, хоча і залишаються вищими за середні. Також респонденти вважають, що дещо зросла стійкість фінсектору до значних негативних подій. Водночас схильність фінансових установ до ризику, на думку більшості опитаних, не змінилася.

У травні 2021 року керівники фінансових установ укотре назвали головним джерелом ризику загальний рівень корупції, діяльність правоохоронних органів та судової системи в країні, який, щоправда, послабився. Натомість респонденти вказали на стрімке зростання ризику можливої ескалації військових дій з боку Російської Федерації на сході України. Серед основних ризиків два опитування поспіль залишаються загрози співпраці з міжнародними фінансовими організаціями. На думку керівників фінансових установ, ризики політичної та соціальної ситуації в країні значно знизилися, також низькими є економічні ризики, що домінували рік тому, хоча помітно зросли інфляційні ризики. Респонденти вдруге поспіль зазначають, що найменше ризиків – у сфері доступу до фондування.

Топменеджери найбільших банків та небанківських фінансових установ України у травні 2021 року значно поліпшили оцінки поточного стану фінансового сектору. Баланс відповідей був найвищим (+22%) за весь час спостережень з травня 2018 року. Майже половина учасників опитування оцінили поточний стан фінсектору як добрий, лише 6% керівників оцінили його нижче задовільного.

Оцінки респондентами зміни стану сектору протягом останніх шести місяців помітно покращилися: питома вага позитивних оцінок зросла втричі. Частка опитаних, які зауважили про погіршення стану справ, знизилася в п'ять разів. Відповідно баланс відповідей змінився на позитивний (+11%) порівняно із -21% півроку тому.

Поточне опитування зафіксувало оптимістичний погляд на перспективи фінсектору на наступні пів року. Баланс відповідей набув позитивного значення і майже досяг докризового рівня листопада 2019 року.

Друге опитування поспіль знижується частка респондентів, які вважають загальний рівень ризику фінансового сектору високим чи дуже високим. Попри загальне покращення оцінок за цією складовою, ризик все ще оцінюється як вищий за середній.

За останні пів року з 9% до 20% зросла частка опитаних, які вважають стійкість фінансового сектору до значних негативних подій високою або дуже високою.

Поточне опитування засвідчило, що корупція, діяльність правоохоронних органів та судової системи залишаються головним джерелом ризику для фінансового сектору. Позитивним аспектом є те, що частка опитаних, які вважають це фактором високого або дуже високого ризику, була найнижчою з травня 2018 року.

За останні пів року оцінка ризику ескалації військового конфлікту з Російською Федерацією значно зросла, тож він вперше увійшов до п'ятірки найбільших ризиків від початку опитувань. До основних загроз повернулися фактори шахрайства та кібернетичних загроз, стан захисту прав кредиторів та інвесторів. Ризики стану співпраці із МФО теж залишилися у п'ятірці найбільш значущих. За оцінками небанківських фінустанов зросли ризики можливих банкрутств та суттєвих фінансових труднощів.

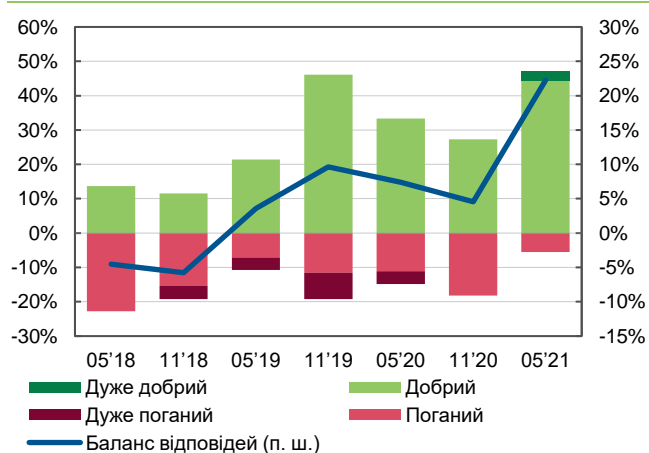
Про поступовий вихід з кризи може свідчити покращення оцінок переважно економічних факторів ризику. Найсуттєвіше зменшилися ризики за категоріями: "державна економічна політика", "вартість активів та якість застави", "динаміка та волатильність обмінного курсу". Також зменшилися ризики політичної та соціальної ситуації в Україні та конкуренції на ринку фінпослуг. Ризики доступу до фондування респонденти оцінили як найнижчі.

У цілому за останні пів року схильність фінансових установ України до ризику практично не змінилася.

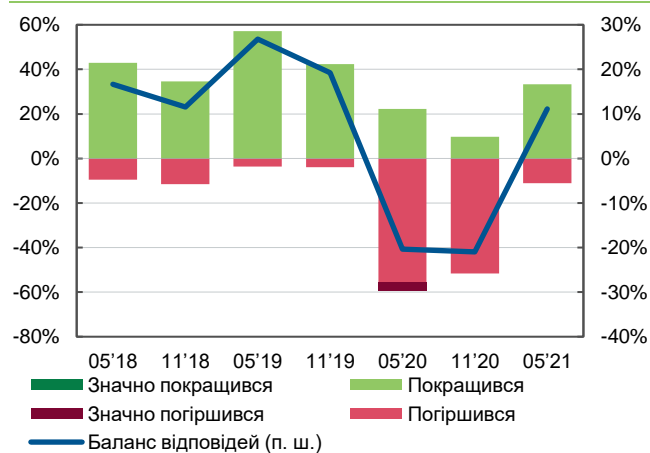
¹ Інформацію про Опитування наведено на стор. 5.

² Тут і далі баланси відповідей – це агреговані показники, розраховані як сума кількостей кожної відповіді на поставлене запитання, зважених на вагові коефіцієнти від -1 до 1, наприклад, 1 для "значно покращився", 0.5 для "покращився", 0 для "не змінився" і так далі. Баланс відповідей може набувати значень у діапазоні $\pm 100\%$. Позитивний баланс відповідей свідчить про те, що в цілому респонденти оцінюють: показник покращився або ризик знизився.

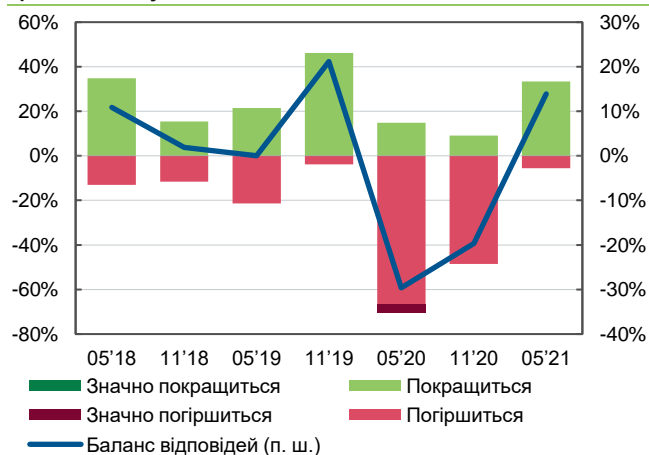
Графік 1. Поточна оцінка стану фінансового сектору України

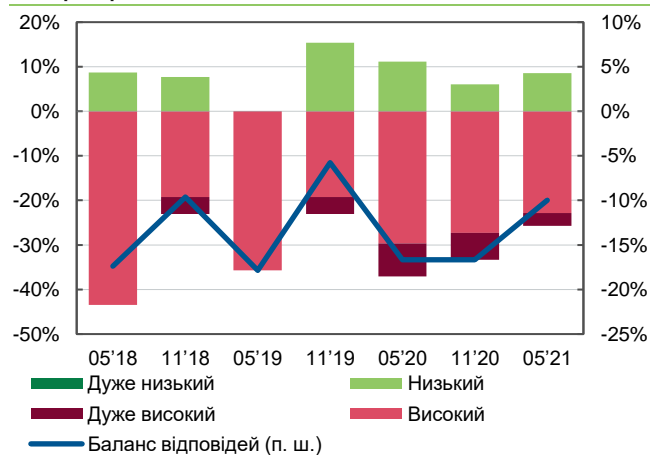
Графік 2. Оцінка зміни стану фінансового сектору України за останні 6 місяців

Графік 3. Очікування зміни стану фінансового сектору протягом наступних 6 місяців

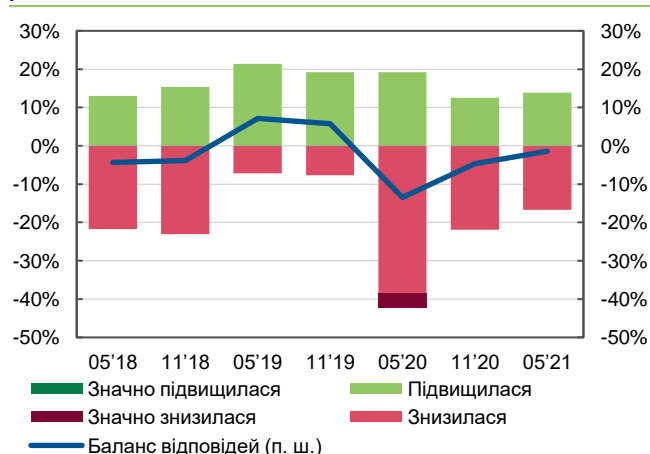
Графік 4. Оцінка загального рівня ризику у фінансовому секторі України

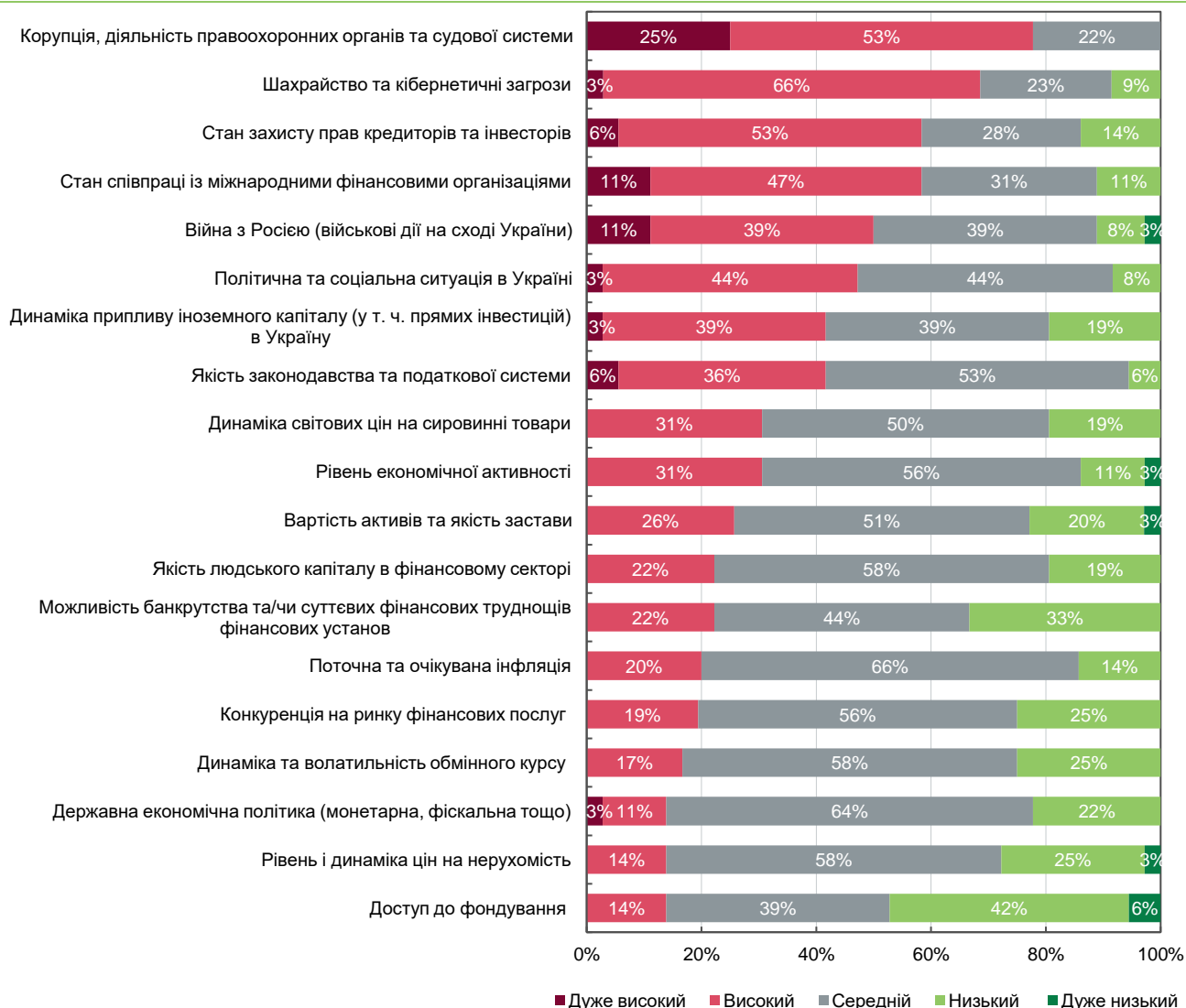
Графік 5. Оцінка стійкості фінансового сектору України до значних негативних подій

Графік 6. Оцінка зміни схильності до ризику установи респондента за останні 6 місяців

Графік 7. Рівень ризику у фінансовому секторі за окремими факторами* в травні 2021 року

* Фактори на графіку впорядковані за сумарною часткою відповідей “дуже високий” та “високий”.

Таблиця. Ранги факторів ризику (за сумарною часткою відповідей “дуже високий” та “високий”)

Фактор ризику	Ранг, травень 2021	Ранг, листопад 2020	Зміна, +/-
Корупція, діяльність правоохоронних органів та судової системи	1	1	0
Шахрайство та кібернетичні загрози	2	4	2
Стан захисту прав кредиторів та інвесторів	3	5	2
Стан співпраці із міжнародними фінансовими організаціями	4	3	-1
Війна з Росією (військові дії на сході України)	5	10	5
Політична та соціальна ситуація в Україні	6	2	-4
Динаміка припливу іноземного капіталу (в т. ч. прямих інвестицій) в Україну	7	6	-1
Якість законодавства та податкової системи	8	9	1
Динаміка світових цін на сировинні товари	9	11	2
Рівень економічної активності	9	7	-2
Вартість активів та якість застави	11	7	-4
Якість людського капіталу в фінансовому секторі	12	15	3
Можливість банкрутства та/чи суттєвих фінансових труднощів фінансових установ	12	18	6
Поточна та очікувана інфляція	14	17	3
Конкуренція на ринку фінансових послуг	15	12	-3
Динаміка та волатильність обмінного курсу	16	13	-3
Державна економічна політика (монетарна, фіскальна тощо)	17	13	-4
Рівень і динаміка цін на нерухомість	17	16	-1
Доступ до фондування	17	19	2

Додаток. Результати опитування

	Баланс відповідей						Варіанти відповідей, травень 2021 року					N	
	05'18	11'18	05'19	11'19	05'20	11'20	05'21						
1. Як Ви оцінюєте стан фінансового сектору України на сьогодні?							Дуже поганий	Поганий	Задовільний	Добрий	Дуже добрий		
	-5%	-6%	4%	10%	7%	5%	22%	0%	6%	47%	44%	3%	36
2. Як, на Вашу думку, змінився стан фінансового сектору України за останні 6 місяців?							Значно погіршився	Погіршився	Не змінився	Покращився	Значно покращився		
	17%	12%	27%	19%	-20%	-21%	11%	0%	11%	56%	33%	0%	36
3. Як, на Вашу думку, зміниться стан фінансового сектору протягом наступних 6-ти місяців?							Значно погіршиться	Погіршиться	Не зміниться	Покращиться	Значно покращиться		
	11%	2%	0%	21%	-30%	-20%	14%	0%	6%	61%	33%	0%	36
4. Як Ви оцінюєте загальний рівень ризику у фінансовому секторі України?							Дуже високий	Високий	Середній	Низький	Дуже низький		
	-17%	-10%	-18%	-6%	-17%	-17%	-10%	3%	23%	66%	9%	0%	35
5. Як Ви оцінюєте стійкість фінансового сектору України до значних негативних подій?							Дуже низька	Низька	Середня	Висока	Дуже висока		
	-26%	-8%	-20%	-6%	-9%	-11%	-4%	3%	25%	53%	17%	3%	36
6. Оцініть, будь ласка, рівень ризику, що існує у фінансовому секторі України через дію наведених факторів							Дуже високий	Високий	Середній	Низький	Дуже низький		
6.1. Політична та соціальна ситуація в Україні	-46%	-37%	-57%	-29%	-35%	-44%	-21%	3%	44%	44%	8%	0%	36
6.2. Війна з Росією (військові дії на сході України)	-15%	-17%	-18%	-12%	0%	-8%	-24%	11%	39%	39%	8%	3%	36
6.3. Корупція, діяльність правоохоронних органів та судової системи	-54%	-52%	-57%	-58%	-57%	-65%	-51%	25%	53%	22%	0%	0%	36
6.4. Якість законодавства та податкової системи	-20%	-29%	-14%	-23%	-15%	-17%	-21%	6%	36%	53%	6%	0%	36
6.5. Стан захисту прав кредиторів та інвесторів	-33%	-42%	-36%	-31%	-22%	-26%	-25%	6%	53%	28%	14%	0%	36
6.6. Рівень економічної активності	7%	-8%	7%	4%	-30%	-12%	-7%	0%	31%	56%	11%	3%	33
6.7. Поточна та очікувана інфляція	-4%	-4%	16%	31%	17%	17%	-3%	0%	20%	66%	14%	0%	35
6.8. Державна економічна політика (монетарна, фінансова тощо)	2%	-6%	0%	2%	-6%	-5%	3%	3%	11%	64%	22%	0%	36
6.9. Динаміка та волатильність обмінного курсу	-20%	-20%	-9%	6%	-6%	-2%	4%	0%	17%	58%	25%	0%	36
6.10. Динаміка припливу іноземного капіталу (у т. ч. прямих інвестицій) в Україну	4%	2%	-10%	2%	-19%	-12%	-13%	3%	39%	39%	19%	0%	36
6.11. Динаміка світових цін на сировинні товари	-15%	-27%	-24%	-13%	-30%	-6%	-6%	0%	31%	50%	19%	0%	36
6.12. Стан співпраці з міжнародними фінансовими організаціями	-35%	-44%	-54%	-21%	-22%	-41%	-29%	11%	47%	31%	11%	0%	36
6.13. Можливість банкрутства та/чи суттєвих фінансових труднощів фінансових установ	11%	25%	18%	20%	13%	8%	6%	0%	22%	44%	33%	0%	36
6.14. Конкуренція на ринку фінансових послуг	13%	-10%	5%	-4%	2%	-3%	3%	0%	19%	56%	25%	0%	36
6.15. Доступ до фондування	9%	-21%	-18%	10%	6%	21%	19%	0%	14%	39%	42%	6%	36
6.16. Якість людського капіталу у фінансовому секторі	-4%	-10%	-13%	-2%	-4%	9%	-1%	0%	22%	58%	19%	0%	36
6.17. Вартість активів та якість застави	-13%	0%	-7%	-12%	-9%	-9%	0%	0%	26%	51%	20%	3%	35
6.18. Рівень і динаміка цін на нерухомість	17%	17%	18%	15%	4%	12%	8%	0%	14%	58%	25%	3%	36
6.19. Шахрайство та кібернетичні загрози	-37%	-37%	-25%	-35%	-33%	-27%	-31%	3%	66%	23%	9%	0%	35
7. Як змінилася схильність до ризику Вашої установи за останні 6 місяців?							Значно знизилася	Знизилася	Не змінилася	Підвищилася	Значно підвищилася		
	-4%	-4%	7%	6%	-13%	-5%	-1%	0%	17%	69%	14%	0%	36

Інформація про опитування

У травні 2018 року Національний банк України запровадив опитування про системні ризики фінансового сектору. Двічі на рік топменеджери найбільших банків та небанківських фінансових установ України відповідають на запитання про ризики, що загрожують фінансовому сектору. Центральні банки застосовують такі опитування, щоб відстежувати сприйняття учасниками ринку подібних ризиків і вчасно реагувати на них.

У цьому звіті представлені оцінки респондентами стану фінансового сектору за минулі шість місяців та очікувань на наступні шість місяців. Опитування проводилося з 12 до 25 травня 2021 року. Участь у ньому взяли керівники 22 банків, 12 страхових та 2 інвестиційних компаній. До вибірки не потрапили фінансові установи, до яких запроваджено політичні санкції. Підсумкові результати не зважувалися на розмір банку/компанії чи їхньої частки на ринку – усі відповіді рівноцінні.

Результати ґрунтуються на відповідях респондентів і можуть не збігатися з оцінкою Національного банку України.

Наступний звіт буде опубліковано в листопаді 2021 року.